

TANZİMAT EDEBİYATI

 canli
dershane
.net

TANZİMAT EDEBİYATI'NIN OLUŞUMU

- ✓ Tanzimat Fermanının ilanından (1839) sonra bu edebiyatın tohumları serpilmeye başlamıştır.
- ✓ Batılı tarzda ilk eserler bu dönemde verilmeye başlanmıştır.
- ✓ İlk eserler, doğal olarak Batılı sanatçıların eserlerinin çevirisi şeklinde gerçekleşmiştir.
- ✓ Bununla birlikte Tanzimat Edebiyatı'nın gerçek anlamda başlangıcı 1860'ta Şinasi ile Âgâh Efendi'nin birlikte çıkardıkları «Tercüman-ı Ahvâl» gazetesini ile olur.
- ✓ Gazete, o yıllarda Batılı hayat tarzının Türk toplumuna tanıtılması hususunda büyük rol oynamıştır.
- ✓ O dönemde Tanzimat sanatçıları ve aydınları için gazetenin en önemli işlevi halkı aydınlatmaktır.
- ✓ Şinasi 1862'de «Tasvir-i Efkâr» ı yayımladığı.
- ✓ Bu gazeteler vasıtasıyla Batı tarzı fikirlerini yaymaya başladı.
- ✓ Şinasi'den sonra bu edebiyatın başlıca temsilcileri olan Namık Kemal, Ziya Paşa, Ali Suavi ve Ahmet Mithat eserlerinde Batılı fikirlerini yaymaya çalıştılar.

TANZİMAT EDEBİYATI DÖNEMİ'NDE GAZETELER

- ❖ **Takvim-i Vakâyi:** 1831 yılında Saray tarafından çıkarılan ilk resmî Türkçe gazetedir.
- ❖ **Ceride-i Havadis:** 1840'ta İngilizlerle ortak çıkarılan yarı resmî gazetedir. Bu gazetede ilim, ahlak ve edebiyatla ilgili yazılar yayınlanmıştır. 1842'de başlayan tiyatro çalışmalarına yer verilmiştir.
- ❖ **Tercüman-ı Ahvâl:** 1860'ta Şinasi ile Âgâh Efendi'nin birlikte çıkardıkları ilk özel Türk gazetesidir. Batılı anlamda ilk Türkçe oyun olan Şinasi'nin Şair Evlenmesi dizisi olarak yayımlanmıştır.
- ❖ **Tasvir-i Efkâr:** 1862'de Şinasi'nin tek başına çıkardığı gazetedir. Aynı gazeteyi 1865'ten sonra iki yıl Namık Kemal çıkarmıştır. Sayfa düzenlemesinin başarılı ilk örnekleri bu gazetede ortaya konmuştur. Gazete Şinasi'nin makaleleriyle dikkatleri çekmiş; yalın bir dille halka ulaşmıştır.

- ❖ **Muhbir:** 1866 yılında Ali Suavi tarafından çıkarılmıştır. Ali Suavi, Avrupa'ya kaçtıktan sonra bu gazeteyi Londra'da çıkarmaya devam etmiştir.
- ❖ **İbret:** Avrupa'dan dönen Namık Kemal tarafından 1871'de çıkarılmıştır. Sanatçı, en önemli düşünce ve siyaset yazılarını bu gazetede yayımlamıştır.
- ❖ **Tercüman-ı Hakikat:** 1878'de Ahmet Mithat Efendi tarafından çıkarılmıştır. Sanatçı, birçok romanını bu gazetede yayımlamıştır.
- ❖ **Hürriyet:** 1868'da Londra'da Ziya Paşa ve Namık Kemal tarafından çıkarılmıştır. Daha sonra Ziya Paşa Cenevre'de tek başına çıkarmaya devam etmiştir.
- ❖ **Ayine-i Vatan:** Eğribozlu Mehmet Arif Bey'in gazetesi 1866'da çıkmıştır. İlk resimli gazetedir.
- ❖ **Terakki:** 1868'de Ali Raşid ve Filip Efendi'lerin çıkarttığı gazetedir. Gazetenin mizah nüshası da vardır.
- ❖ **Musavver:** İlk fotoğraflı gazetedir.
- ❖ **İttihat:** İki dilde (Türkçe-Fransızca) yayımlanan ilk gazetedir.
- ❖ **Devir:** Ahmet Mithat Efendi çıkarmıştır.
- ❖ **Bedir:** Ahmet Mithat Efendi çıkarmıştır.
- ❖ **Sabah:** Başyazarlığını Şemsettin Sami yapmıştır.
- ❖ **Vakit:** Başyazarlığını Kemal Paşazade Sait yapmıştır.

TANZİMAT DÖNEMİ'NDE İLKLER	
İlk yerli roman	Şemsettin Sami – Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat
İlk çeviri roman	Yusuf Kamil Paşa – Telemak (Fenelon'dan çeviri)
İlk tarihi roman	Namık Kemal – Cezmi
İlk edebî roman	Namık Kemal – İntibah
İlk realist roman	R. Mahmut Ekrem – Araba Sevdası
İlk köy romanı	Nabizade Nazım – Karabibik
İlk psikolojik roman denemesi	Nabizade Nazım – Zehra
İlk köy şiiri	Muallim Naci – Köylü Kızların Şarkısı

TANZİMAT DÖNEMİ'NDE İLKLER	
İlk pastoral şiir	A. Hamit Tarhan – Sahra
İlk kafiyesiz şiir	A. Hamit Tarhan – Validem
İlk yerli tiyatro eseri	Şinasi – Şair Evlenmesi
Sahnelenen ilk tiyatro eseri	Namık Kemal – Vatan yahut Silistre
İlk resmi Türkçe gazete	Takvim-i Vakâyi
İlk yarı resmi gazete	Ceride-i Havadis
İlk özel gazete	Tercüman-ı Ahvâl
İlk şiir çevirisi	Şinasi – Tercüme-i Manzume

TANZİMAT DÖNEMİ'NDE İLKLER	
İlk makale	Şinasi – Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi
İlk antoloji	Ziya Paşa – Harabat
İlk mülakat örneği	Ziya Paşa – Rüya
İlk atasözleri kitabı	Şinasi – Durub-ı Emsal-i Osmaniye
İlk hikaye	A. Mithat Efendi – Letaif-i Rivayat
Batılı anlamda ilk hikaye	Sami Paşazade Sezai – Küçük Şeyler
İlk eleştiri	Şinasi – Mesele-i Mebhûsetü'n- Anha

TANZİMAT DÖNEMİ'NDE İLKLER	
Batılı anlamda ilk eleştiri	Namık Kemal – Tahrib-i Harabat
İlk mizah dergisi	Teodor Kasap – Diyojen
Batılı anlamda ilk günlük	Direktör Ali Bey – Seyahat Jurnalı
Anadolu Türkçesine ait ilk sözlük	A. Vefik Paşa – Lehçe-i Osmanî
İlk çocuk dergisi	Mümeyyiz
İlk Türkçe sözlük	Şemsettin Sami – Kâmus-ı Türkî
Noktalama işaretlerini ilk kullanan	Şinasi

TANZİMAT I. DÖNEM

ÖZELLİKLERİ / SANATÇILARI

TANZİMAT EDEBİYATININ GENEL ÖZELLİKLERİ

BİRİNCİ DÖNEM (1860-1876)

- ✓ «Toplum için sanat» anlayışını benimsemişlerdir.
- ✓ «Vatan, millet, hak, hukuk, özgürlük, adalet, uygarlık, eşitlik gibi kavramlar edebiyatımıza bu dönemde girmiştir.
- ✓ Sanatçılar, bu kavramları kullanarak insanları bilinçlendirmek amacı gütmüştür.
- ✓ Batı edebiyatından ilk çeviriler yapılmış, bunun sonucunda roman, hikaye, tiyatro gibi türler edebiyatımıza girmiştir.
- ✓ Türk edebiyatında gazeteciliğin gelişmesiyle gazeteye bağlı yazı türleri de (makale, fıkra, eleştiri gibi.) ortaya çıkmıştır.
- ✓ Divan edebiyatını eleştirip dilde sadeleşmeyi hedeflediler ancak başarılı olamadılar.
- ✓ Halk edebiyatını, hece ölçüsünü savundular ama bazı eserlerdeki kısmi sadelik dışında başarılı olamadılar.
- ✓ Eski nazım biçimlerini kullandılar.
- ✓ Batı'dan alınan roman, hikaye, tiyatro gibi türlerde ilk ürünlerin olmanın dezavantajıyla teknik bakımdan zayıf eserler ortaya koydular.
- ✓ Şiirde estetiği ikinci plana attılar.
- ✓ Şiirde konu bütünlüğüne önem verdiler.
- ✓ Başlık kullandılar.
- ✓ Nesirde noktalama işaretlerini kullanmaya başladılar.
- ✓ Kısa cümleli, yeni görüşlerle örülü bir nesir yapısı meydana getirdiler.
- ✓ Batı akımlarından etkilendiler.
- ✓ Yazar, şair, çevirmen, gazeteci gibi çok yönlü kişiliklerinin yanı sıra siyasetle de ilgilenen birer devlet adamı olarak dikkat çektiler.

BİRİNCİ DÖNEM TANZİMAT SANATÇILARI

ŞİNASI (1826-1871)

- ✓ Edebiyatımıza birçok yeniliğin yerleşmesini sağlamıştır.
- ✓ İlklerin yazarıdır: İlk tiyatro, ilk şiir çevirisi, Batılı anlamda ilk fabl, ilk özel gazete, ilk makale, ilk noktalama işaretini kullanan kişidir.
- ✓ Halk için sanat görüşünü benimsemiştir.
- ✓ İlk tiyatro eserimiz olan Şair Evlenmesi 'ni yazmıştır.
- ✓ İlk makale olan Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi'ni yazmıştır.
- ✓ İlk özel gazete olan Tercüman-ı Ahval'i çıkarmıştır.
- ✓ Fransız edebiyatından ilk şiir çevirilerini yazmıştır.
- ✓ Klasizmin etkisindedir.
- ✓ La Fontaine'den ilk fabl çevirileri yapmıştır.
- ✓ **Eserleri:**
 - Durub-ı Emsal-i Osmaniyye (Osmanlı Atasözleri Kitabı),
 - Tercüme i Manzume (Çeviriler),
 - Müntehabat -ı Eşar(şiirleri),
 - Divan-ı Şinasi,
 - Tasvir i Efkâr
 - Şair Evlenmesi (ilk yerli tiyatro)

NAMIK KEMAL (1840-1888)

- ✓ Vatan şairimizdir.
- ✓ Toplumcu bir sanat çizgisindedir.
- ✓ Vatan, millet, özgürlük kelimelerini edebiyatta ilk kullanan kişidir.
- ✓ Tiyatroları oldukça ses getirmiştir. Tiyatroyu bir eğlence ve halkı bilinçlendirme aracı olarak görmüştür.
- ✓ Romantizmin etkisindedir.
- ✓ **Eserleri:**
 - ✓ İntibah (ilk edebi roman)
 - ✓ Cezmi (ilk tarihi roman)
 - ✓ Vatan yahut Silistre, Zavallı Çocuk, Gülnihal, Kara Bela, Akif Bey, Celaleddin Harzemşah (tiyatro)
 - ✓ Tahrib-i Harabat, Takip, Renan Müdafaaanamesi, Celal Mukaddimesi (eleştiri)

ZİYA PAŞA (1829-1880)

- ✓ Klasik şiirimizde Nabi ile başlayan «hâkimane» şiirin son büyük temsilcisidir.
- ✓ Şiirleri teknik, duyuş ve düşünüş yönüyle eskiye bağlı; fikir ve içerik yönüyle yenidir.
- ✓ Terki b-i bent, terci i bent'leri meşhurdur.
- ✓ «Şiir ve İnşa» adlı makalesinde halk şiirine yönelmeyi savunmuş, bu görüş doğrultusunda heceyle şiirler yazmıştır.
- ✓ Daha sonra yayımladığı «Harabat» adlı şiir antolojisinde asıl edebiyatımızın divan edebiyatı olduğu görüşünü dile getirmiştir.
- ✓ Bağdatlı Ruhi'nin terki b-i bendine nazire yazmıştır.

✓ Eserleri:

- Şiir ve İnşa
- Eşar-ı Ziya (şiir)
- Harabat (ilk antoloji)
- Terki b-i Bent, Terci-i Bent
- Zafername (hiciv)
- Rüya (ilk mülakat)
- Defter-i Âmâl (anı)
- Endülüs Tarihi, Engizisyon Tarihi (çeviri)

AHMET MİTHAT EFENDİ

- ✓ Halkın anlayacağı bir dilde ve onları ilgilendiren konularda eserler vermiştir.
- ✓ İlk hikâye örneklerimizden biri sayılan «Letaif-i Rivayat» ı yazmıştır.
- ✓ Romantizmden etkilenmiştir.
- ✓ En üretken yazarımızdır.
- ✓ "Yazı makinesi" olarak da bilinir.
- ✓ Şiir hariç edebiyatın hemen her türünde eser vermiştir.
- ✓ 36'sı roman olmak üzere 200'e yakın eseri vardır.
- ✓ Servet-i Fünuncuları «dekadanlık» la suçlamıştır.
- ✓ 1878 yılından ölümüne dek «Tercüman-ı Hakikat» gazetesini çıkarmıştır.

✓ Eserleri:

- Hasan Mellah, Hüseyin Fellah, Henüz On Yedi Yaşında, Dünyaya İkinci Geliş, Felatun Beyle Rakım Efendi, Jön Türk, Esrar-ı Cinayet, Yeniçeriler (roman)
- Letaif-i Rivayat (ilk öykü)
- Kıssadan Hisse (öykü)
- Avrupa'da Bir Cevalan, Sayyadane Bir Cevalan (gezi yazısı)
- Siyavuş, Açıkbaş, Çengi (tiyatro)

AHMET VEFİK PAŞA

- ✓ Tiyatromuzun en büyük kilometre taşı sayılır.
- ✓ Bursa'da kendi adıyla tiyatro kurmuştur.
- ✓ Halkın tiyatroyu sevmesi için özellikle Moliere'den çeviriler yapmıştır.
- ✓ Türk tarihinin Osmanlılardan başlamadığını göstermek için Ebul Gazi Bahadır Han'ın Şecere-i Türki'sini Anadolu Türkçesine çevirmiştir.
- ✓ Lehçe-i Osmani adlı sözlüğünde Türkçe kelimelerle, dilimize yerleşmiş yabancı sözcükleri ayrı ayrı tasnif etmiştir.
- ✓ Fezleke-i Tarihi Osmani adlı eseri okullarda ders kitabı olarak okutulmuştur.
- ✓ **Eserleri:**
 - Şecere-i Türki (çeviri eser)
 - Lehçe-i Osmani (sözlük)
 - Fezleke-i Tarihi Osmani (tarih)
 - Kocalar Mektebi, Zor Nikah, Okumuş Kadınlar, Zoraki Tabib, Yorgaki Dandini, Tartüf, Adamcıl, Dudu Kuşları (çeviri ve adaptasyonlar)

ŞEMSETTİN SAMİ

- ✓ Devrinin en büyük dil bilgini sayılmıştır.
- ✓ İlk romanımız olan Taaşşuk-u Talat ve Fitnat adlı eseri yazmıştır.
- ✓ Milli bir dil oluşturulmadan milli bir edebiyatın meydana getirilemeyeceğini dile getirmiştir.
- ✓ Dilin sadeleşmesi için çaba harcamış, Türkçenin sözlük ve gramerinin yapılmasıyla ilgili çok sayıda makale yazmıştır.
- ✓ Sözlük ve ansiklopedi alanında yaptığı çalışmaların sayısı elli civarındadır.
- ✓ Orhun Yazıtları ve Kutadgu Bilig'i Türkiye Türkçesine çeviren ilk sanatçısıdır.
- ✓ **Eserleri:**
 - Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat (ilk yerli roman)
 - Kamus-ı Türki, Kamus-ı Arabi, Kamus-ı Fransevi (üç ayrı sözlük)
 - Kamusu'l Alam (6 ciltlik tarih, coğrafya ve ünlüler ansiklopedisi)
 - Besa yahut Ahde Vefa, Gave, Seydi Yahya (tiyatro)
 - Robinson Crusoe, Sefiller (çeviri)

DİREKTÖR ALİ BEY

- ✓ Diyojen 'de yayımlanan yazıları, Türk mizah edebiyatının o devirdeki en güzel örnekleri kabul edilmektedir.
- ✓ Moliere'den yaptığı uyarlamalarla tiyatronun gelişmesine katkı sağlamıştır.
- ✓ Eserlerinde konuşma diline yakın bir dil kullanmıştır
- ✓ **Eserleri:**
 - Lehçetü'l Hakayık (mizahi sözlük)
 - Seyahat Jurnalı (ilk günlük)
 - Ayyar Hamza, Kokona Yatıyor, Geveze Berber, Letafet, Memiş Ağa, Misafir-i İstiskal (tiyatro)

AHMET CEVDET PAŞA

- ✓ Tanzimat Dönemi'nde idari, kültürel ve edebi çalışmalarda bulunmuştur.
- ✓ Türkçenin konuşulduğu gibi yazılması gerektiğini savunmuştur.
- ✓ Şiirde hece vezninin kullanılmasının doğru olduğunu belirtmiştir.
- ✓ Tarih, hukuk, dil ve edebiyat alanlarında çok sayıda eser vermiştir.
- ✓ **Eserleri:**
 - Mecelle (İslam hukuku kitabı)
 - Kısas-ı Enbiya ve Tevarih-i Hulefa (tarih kitabı)

TANZİMAT II. DÖNEM

ÖZELLİKLERİ / SANATÇILARI

TANZİMAT EDEBİYATININ GENEL ÖZELLİKLERİ

İKİNCİ DÖNEM (1876-1895)

- ✓ «Sanat için sanat» anlayışıyla eserler verilmiştir.
- ✓ Bu doğrultuda bireysel konulara dönülmüştür.
- ✓ Dilde sadeleşme amacı bırakılmış, ağır bir dil kullanılmıştır.
- ✓ Sanatçılar, toplum sorunlarından ve siyasetten uzak durarak sadece edebiyatla ilgilenmişlerdir.
- ✓ Hikaye ve romanda realizm, natüralizm akımlarının etkisinde kalınmıştır.
- ✓ Tiyatro eserleri sahnelenmeye elverişli değildir, okunmak için yazılmıştır.
- ✓ Gazetecilik, ilk dönemdeki toplumsal etki ve işlevini yitirmiştir.
- ✓ Toplumsal makalelerin yerini edebi makaleler almıştır.
- ✓ Divan edebiyatı nazım biçimleri bırakılmaya başlanmıştır.
- ✓ Şiirin konusu genişletilmiş, «Güzel olan her şey şiirin konusu olabilir.» anlayışına varılmıştır.
- ✓ Birinci dönemdeki gibi hece ölçüsü denenmekle birlikte aruz yine egemenliğini sürdürmüştür.
- ✓ Roman ve hikâye gibi türlerde birinci döneme göre teknik bakımdan daha sağlam eserler ortaya konmuştur
- ✓ Ölüm, karamsarlık, aşk, felsefi düşünceler tema olarak seçilmiştir.
- ✓ Bu dönem şiiri Servet-i Fünun şiirine de esin kaynağı olmuştur.

İKİNCİ DÖNEM TANZİMAT SANATÇILARI

ABDÜLHAK HAMİT TARHAN

- ✓ Şair-i Azam olarak tanınmıştır.
- ✓ Ölümü ve metafizik konuları ele alan felsefi şiirler yazmıştır.
- ✓ Aşk, doğa, vatan sevgisi de işlediği konulardandır.
- ✓ Aruzun yanında heceyi de kullanmıştır.
- ✓ Şiirlerinde tezata yer vermiştir.
- ✓ Süslü ve sanatlı bir dili vardır; dil kurallarını fazla zorlamıştır.
- ✓ Romantizmin etkisindedir.
- ✓ Tiyatro eserleri sahne tekniğine uygun değildir, okunmak için yazılmıştır.
- ✓ Hece veya aruzu kullanarak manzum olarak kaleme aldığı tiyatroları vardır. Bazıları mensur olarak kaleme alınmıştır.
- ✓ Tiyatrolarında tarihsel ve hayali konuları işlemiştir.
- ✓ **Eserleri:**
- Sahra (ilk pastoral şiir), Divaneliklerim yahut Belde, Tayflar Geçidi, Validem (ilk uyaksız şiir) Makber, Ölü, Bunlar Odur, Hacle, Baladan Bir Ses, Garam, Bir Sefilenin Hasbihali (şiir)

- Macera-yı Aşk, Sabr-ü Sebat, İçli Kız, Duhter-i Hindu, Nesteren, Eşber, Tezer, Finten, Nazife, Liberte, İlhan, Turhan, Sardanapal(tiyatro)

RECAİZADE MAHMUT EKREM

- ✓ “Üstat” olarak bilinir.
- ✓ “Her güzel şey şiirin konusu olabilir.” görüşüyle Türk şiirinin konusunu genişletmiştir.
- ✓ Muallim Naci’yle eski-yeni edebiyat tartışmalarına girmiş; yeni edebiyatı ve “kulak için kafiye” anlayışını savunmuştur.
- ✓ Tartışmalar sırasında etrafında toplanan gençler üzerinde etkili olan yazar, Servet-i Fünun’un hazırlayıcısı olmuştur.
- ✓ Şiirlerinde romantiktir.
- ✓ Romanlarında realizmin etkisindedir.

DERS

✓ **Eserleri:**

- Nağme-i Seher, Yadigar-ı Şebab, Pejmürde, Nijad Ekrem (Ölen oğlu için yazmıştır), Zemzeme (III Cilt) (şiir)
- Afife Anjelik, Vuslat yahut Süreksiz Sevinç, Çok Bilen Çok Yanılır, Atala (tiyatro)
- Araba Sevdası (ilk realist romandır.)
- Şemsa, Muhsin Bey (hikaye)
- Takdir-i Elhan (Muallim Naci ile kavgaları, kafiye konusu) (eleştiri)
- Talim-i Edebiyat (ders kitabı)

SAMİ PAŞAZADE SEZÂİ

- ✓ Tanzimat edebiyatının realist yazarlarından.
- ✓ İngiliz ve Fransız Edebiyatını iyi tanıyan bir yazardır.
- ✓ Esir kız Dilber'in maceralarını anlattığı "Sergüzeşt" romanıyla tanınır. Bu romanda kölelik düzenini eleştirmiştir.
- ✓ Sergüzeşt romantizmden realizme geçiş özellikleri taşır.

- ✓ Toplumsal sorunları işlemiştir.
- ✓ Dönemine göre sade bir dil kullanmıştır.
- ✓ Gerçekçi yazarlardandır.

✓ **Eserleri:**

- Sergüzeşt (roman)
- Küçük Şeyler (Batılı anlamda ilk öyküler)
- Rumuzü'l-Edep (gezi, makale)

NABİZADE NAZİM

- ✓ Realist, natüralist özellikler taşıyan bir yazardır.
- ✓ İlk köy romanı olan Karabibik'i (1890) yazmıştır.
- ✓ Zehra adlı realist-natüralist romanı edebiyatımızda ilk psikolojik roman denemesi ve ilk tezli romandır.

✓ **Eserleri:**

- Karabibik, Zehra (roman)
- Heves Ettim (şiir)
- Yadigarlarım (anı)

MUALLİM NACİ

- ✓ Tanzimat edebiyatında divan edebiyatı alışkanlıklarını savunan ve sürdüren bir yazardır.
- ✓ “Kafiye, göz içindir.” anlayışını savunmuş ve Recaizade Mahmut Ekrem’le tartışmıştır.
- ✓ Sade bir dille ve hece ölçüsüyle yazdığı şiirleri de vardır.
- ✓ Recaizade Mahmut Ekrem’in Zemzeme isimli şiir kitabını ön sözünde edebiyatla ilgili yazdıklarını, Demdeme adlı eserinde eleştirmiştir.
- ✓ «Köylü Kızların Şarkısı» adlı şiiri, edebiyatımızda ilk köy şiiri kabul edilmiştir.
- ✓ **Eserleri:**
 - Ateşpare, Füzuran, Şerare (şiir)
 - Ömer’in Çocukluğu (anı)
 - Islahat-ı Edebiye, Lügat-i Naci (sözlük)
 - Muallim, Demdeme (eleştiri)
 - Heder (oyun)

MİZANCI MURAT

- ✓ Çıkardığı Mizan adlı gazeteden dolayı Mizancı Murat olarak anılagelmiştir.
- ✓ Onun fikri yapısının temelinde eğitim aracılığıyla yenileşme ve kalkınma vardır.
- ✓ Birçok yazısı bu düşünce doğrultusundadır.
- ✓ İdeolojik olarak İslamcı çizgide olan Mizancı Murat’ın en meşhur eseri “Turfanda mı Turfa mı?”dır.
- ✓ **Eserleri:**
 - Tencere Yuvarlandı Kapağını Buldu, Akıldan Bela (oyun)

ALİ SUAVİ

- ✓ Muhbir gazetesindeki yazılarında sade bir dil kullanarak Tanzimat Dönemi’ndeki Türkçülük hareketlerine önderlik etmiş, milliyetçilik fikrinin kökleşmesini sağlamaya çalışmıştır.
- ✓ Kamusu’l Ulum ve Maarif adlı eserleri edebiyatımızda ilk ansiklopedi denemesi sayılabilir.

KONU TARAMA SORULARI

1. I. Tanzimat Dönemi'yle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dilde sadeleşme anlayışını benimsemişler ama tam anlamıyla uygulamaya koyamamışlardır.
- B) Toplumsal konular işlenmiştir.
- C) Şiire “hak, adalet, özgürlük, eşitlik, vatan, millet” gibi kavramlar girmiştir.
- D) Gazete ve gazetecilik önemli bir işlev üstlenmiştir.
- E) Aruz ölçüsü tamamen bırakılmış, sadece hece ölçüsü kullanılmıştır.

2. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Edebiyatımızdaki ilk yerli roman, Şemsettin Sami tarafından yazılan “Taaşuk-ı Talat ve Fitnat” adlı yapıttır.
- B) “Vatan şairi” olarak tanınan Namık Kemal romantizm akımından etkilenmiştir.
- C) Edebiyatımızda Batılı tarzda ilk tiyatro; Şinasi'nin “Şair Evlenmesi” adlı yapıttır.
- D) Ziya Paşa, atasözlerini “Durub-ı Emsal-i Osmaniye” adlı yapıtında toplamıştır.
- E) Şinasi ve Âgâh Efendi'nin birlikte çıkardıkları Tercüman-ı Ahvâl, ilk özel gazetedir.

KONU TARAMA SORULARI

3. I. Tanzimat I. Dönem sanatçılarındanır.
II. Eski- yeni ikilemi içinde kalmış ve eleştirilmiştir.
III. Yurt dışında yayımlanan ilk Türkçe gazete olan Hürriyet'i Namık Kemal ile birlikte çıkarmıştır.

Yukarıda sözü edilen Tanzimat sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Namık Kemal
- B) Ahmet Mithat Efendi
- C) Ziya Paşa
- D) Şemsettin Sami
- E) Abdülhak Hamit Tarhan

4. Ahmet Mithat Efendi ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Tanzimat Dönemi'nde halk için roman anlayışını başlatmıştır.
- B) Servet-i Fünuncuları dekadanlıkla suçlamıştır.
- C) "Esrar-ı Cinayet" adlı romanı edebiyatımızdaki ilk polisiye roman sayılmaktadır.
- D) Halka okuma zevki aşılama ve ilim öğretme için yazdığından sanatı ikinci plana atmıştır.
- E) Lehçe-i Osmani adlı bir sözlük çalışması vardır.

KONU TARAMA SORULARI

5. Aşağıdaki yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Şiir ve İnşa – Ziya Paşa
- B) Tahrib-i Harabat – Namık Kemal
- C) Letâif-i Rivâyât – Ahmet Mithat Efendi
- D) Besa yahut Ahde Vefa – Samipaşazade Sezai
- E) Şecere-i Türkî – Ahmet Vefik Paşa

6. II. Tanzimat Dönemi'yle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dilde sadeleşme çabaları bırakılmış ve dil ağırlaşmıştır.
- B) Açık anlatım, yerini kapalı ve sanatlı bir anlatıma bırakmıştır.
- C) İkinci dönem sanatçıları bireysel konulara yönelmiş, “Sanat, sanat içindir.” anlayışını benimsemişlerdir.
- D) Bireysel temalar yerine toplumsal temalar tercih edilmiştir.
- E) Divan edebiyatı nazım biçimleri bırakılmaya başlanmıştır.

KONU TARAMA SORULARI

7. Aşağıdaki yapıt-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Zemzeme – Muallim Naci
- B) Makber – Abdülhak Hamit Tarhan
- C) Sergüzeşt – Samipaşazade Sezai
- D) Zehra – Nabizade Nazım
- E) Muhsin Bey – Recaizade Mahmut Ekrem

8. Samipaşazade Sezai ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Romancılığımızı realizme yönelten kişidir.
- B) Roman ve öykülerinde halkın içindeki kahramanları kendi dilleri, çevreleri ve günlük yaşamlarıyla yansıtmıştır.
- C) Roman ve öykülerinde romantizmin etkisindedir.
- D) Batılı anlamda ilk gerçekçi öyküler kabul edilen Küçük Şeyler' in yazarıdır.
- E) Asıl ününü Dilber adlı bir kölenin macerasını anlattığı Sergüzeşt adlı romanıyla kazanmıştır.

KONU TARAMA SORULARI

9. Tanzimat Dönemi'nde roman, öykü, makale, tiyatro türünde ilk yapıtlar ortaya konmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede sözü edilen yapıtlardan biri değildir?

- A) Tercüman-ı Âhvâl Mukaddimesi
- B) Şair Evlenmesi
- C) Letaif-i Rivayat
- D) Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat
- E) Sergüzeşt

10. Muallim Naci, Recaizade Mahmut Ekrem'in isimli şiir kitabının ön sözünde edebiyatla ilgili yazdıklarını adlı eserinde eleştirmiştir.

Yukarıda boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Harabat – Tahrib-i Harabat
- B) Şiir ve İnşa - Harabat
- C) Demdeme – Zemzeme
- D) Zemzeme – Demdeme
- E) Şiir ve İnşa – Zemzeme

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net